



Världsnaturfonden WWF

Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Direkt: 08 624 74 42
Allmänt: info@wwf.se
peter.robertz@wwf.se
www.wwf.se

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
li.smf@regeringskansliet.se

Ulriksdal 16 december 2025

WWF:s remissvar - Dnr LI2025/01500

SOU 2025:93 En robust skogspolitik för ett aktivt skogsbruk

Del 1 & Del 2

Sammanfattning

Regeringens skogsutredning är i otakt med tiden! Detta var tydligt redan i själva direktivet men blev ännu mer uppenbart när man utsåg en enmansutredare i en kontext där skogspolitiken börjar bli lika konfliktfylld som på 1970 och -80-talet. Och detta i en tid när det blir alltmer uppenbart att människans ohållbara resursbegär och missbruk av naturen skapat vår tids två största kriser – klimatförändringen och utarmning av den biologiska mångfalden.

WWF kan inte annat än förkasta skogsutredningen i sin helhet utifrån följande slutsatser:

- Den bygger på en bristfällig analys avseende tillståndet i de svenska skogsekosystemen samt trakthyggesbrukets och intensiva skogsbruksåtgärders negativa påverkan på biologisk mångfald, ekosystemtjänster och skogens motståndskraft
- Den frångår de ansatser som låg till grund för 1993 års skogspolitik både avseende målsättning och delat sektorsansvar samt förstärker obalansen till fördel för produktion och till nackdel för gemensamma samhällsvärden och miljön
- Den skiljer inte på frågan om ekonomi och volymproduktion av biomassa vilket befäster en konservativ syn på skogsindustrin och motverkar innovation och värdeskapande
- Den möter inte upp enskilda privata skogsägares intressen som primärt inte förvaltar skog för att producera billig biomassa för skogsindustrin
- Den ignorerar i stort andra näringsidkare än skogsindustrin som är beroende av skogens ekosystemtjänster såsom rennäringen, besöksnäringen och bärindustrin
- Den försvagar ytterligare en redan svag lagstiftning och ett bristfälligt tillsynssystem till nackdel för miljön och efterlevnad av internationella åtaganden
- Den riskerar att underminera trovärdigheten för svenska skogsprodukter på en internationell marknad

I Skogsutredningen framgår på flera ställen att staten i princip inte bör förvänta sig någon hänsyn av markägare utöver Skogsvårdslagens miniminivå, det vill säga intrångsbegränsningen,

utan rätt till finansiell ersättning. Detta innebär konkret att man frångår 1993 års skogspolitiska principer om bördefördelning. En sådan skogspolitisk förskjutning i kombination med ökade internationella åtaganden talar för ett behov av ett skogspolitiskt helhetsgrepp som saknas i den aktuella utredningen. WWF menar också att utvecklingen av den svenska skogspolitiken inte harmoniserar med EU direktiv och förordningar såsom EU:s fågeldirektiv, vattendirektiv, förnybartdirektivet och naturrestaureringsförordningen.

Skogsutredningen utgår från att fokus ska läggas på avreglering och ökad skogsproduktion. Men samtidigt ska de jämställda skogspolitiska målen – miljömålet och produktionsmålet – ligga fast. Redan i direktivet skaver utredningen! Det andas en oförståelse vad det innebär att förvalta naturen hållbart med inbyggd balans. Ett synsätt som sedan fortplantar sig i själva skogsutredningen som i stora delar är motsägelsefull i sitt resonemang, brister i analys och bortser från naturens komplexitet och förståelse för ekologiska samband. Potentiella negativa effekter på rennärning omnämns men hanteras styvmoderligt och reflekteras långt ifrån tillräckligt i förslagen. Resultatet blir bedömningar som inte lyckas ta in helheten, som förringar trakthyggesbrukets negativa effekter och förslag som riskerar att förvärpa obalansen i våra skogar. Överhuvudtaget saknar utredningen innovativa och konstruktiva förslag som skulle kunna åstadkomma balans mellan produktion och miljö. Utredaren pekar på behov av "evidens" men går sedan själv vilse i skogen med egna dåligt underbyggda bedömningar och ibland felaktiga påståenden som grund till många av de förslag som läggs. Flera exempel på detta ges i WWF:s kommentarer till enskilda förslag.

Redan i delbetänkandet lade utredaren förslag som skulle befästa trakthyggesbruk som *sedvanligt skogsbruk* det vill säga att alla andra brukningsmetoder borde ses som avvikande från pågående markanvändning. Detta förstärks ytterligare i slutbetänkandet då de produktionshöjande åtgärderna i princip förutsätter ett förhärskande trakthyggesbruk. Några konkreta förslag på ökad variation i brukandet läggs inte utan utredaren konstaterar att *"Skogsbruket har i många avseenden blivit mer varierat sedan omläggningen av skogspolitiken 1993"* och nöjer sig med detta utan att på något sätt med förslag möta det växande intresset för hyggesfria metoder som finns hos privata enskilda skogsägare. Eller för den del ett växande intresse för mer naturnära skogsbruk från både EU och marknaden.

Utredaren läger stor energi på att beräkna hur en ökad produktion både kommer gynna klimatet, sysselsättningen och ekonomin. Problemet är bara att beräkningarna bygger på antaganden på antaganden och på så sätt byggs osäkerheter på osäkerheter. Vidare har utredaren, eller den rapport utredaren bygger sitt resonemang på, ett slags industriellt och marknadsmässigt *status quo* perspektiv vilket i sig är orimligt. Men givet regeringens förväntningar på denna utredning är detta kanske inte så konstigt men ändå allvarligt.

Det finns en outtalad planeekonomisk tanke i både regeringens direktiv och utredningen om att Sveriges skogsägare ska leverera ökade volymer biomassa till industrin och att staten ekonomiskt ska bidra till detta vilket kan ifrågasättas utifrån marknadspåverkan men som också går emot tanken att Sveriges 305 000 privata enskilda skogsägare har olika drivkrafter¹ men också kolliderar med idén om "frihet under ansvar".

WWF vill särskilt peka på att det redan idag finns allvarliga brister i lagstiftning och tillsyn för att Skogsstyrelsen ska kunna följa upp, styra och vid behov begränsa skadliga skogsbruksåtgärder.

¹ [Skogsbarometern 2025](#)

Utredningens första delbetänkandets förslag som innebär ett försämrat samråds- och tillsynssystem kombinerat med slutbetänkandets förslag om att avreglera för att stimulera ökad produktion med främmande trädslag, gödsling och klonskogsbruk gör denna situation än värre.

WWF kan konstatera att slutresultatet av skogsutredningen – *En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk* – inte bara befäster utan även förstärker miljöproblemen och konflikten i skogen om flertalet förslag genomförs. Det finns några få förslag som skulle kunna genomföras utan en sådan konsekvens, men en absolut merpart, både i första delbetänkandet och slutbetänkandet, innebär en stor risk att tillståndet för miljön, en rad ekosystemtjänster och även skogens motståndskraft faktiskt skulle försämrats. Som att detta inte skulle räcka lägger utredaren förslag som skulle urholka miljökvalitetsmålet Levande skogar. Konsekvenserna kan bli ökad polarisering och negativt renommé för skogsnäringen på en internationell marknad med potentiellt negativa ekonomiska konsekvenser.

Givet ovan och så länge som regeringen hanterar frågor om skogen på ett fragmenterat och obalanserat sätt **kan inte WWF annat än att förkasta skogsutredningen i sin helhet**. WWF menar att det svenska skogsbruket och -industrin står inför mycket stora utmaningar, både i frågan om trovärdighet och som lönsam näring. Att tro att vi ska hantera vår tids stora samhällsutmaningar och målkonflikter genom "stärkt äganderätt", "avreglering" och genom att klämma ut ännu mer skogsbiomassa är tyvärr en återvändsgränd.

WWF har tidigare framfört det till regeringen och gör det igen – Sverige måste se över skogspolitiken i sin helhet så att staten tar det ansvar för samhällsgemensamma intressen som förväntas i en demokratisk rättsstat! En hållbar förvaltning av våra skogsekosystem går inte att åstadkomma om man politiskt blundar för de målkonflikter vi står inför.

I detta remissvar bemöter WWF utredarens resonemang och bedömningar samt redogör för alla de förslag som avstyrks och anledningen till detta. De förslag som WWF tillstyrker eller inte lämnar synpunkter på återges i bilaga efter remissvaret. WWF har valt att endast lägga alla förslag som avstyrks i själva huvuddokumentet för att tydligt visa på varför utredningen förkastas i sin helhet.

WWFs synpunkter på bedömningar i Del 1

En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk

Utredningens bedömningar:

- Skogen är en nationell tillgång, och skogspolitikens båda mål om produktion och miljö är uttryck för allmänna intressen som även fortsättningsvis ska gälla.
- De skogspolitiska principerna från 1993 är fortfarande ändamålsenliga och bör ligga till grund för framtidens skogspolitik, men deras tillämpning kräver ökad precision
- Sektorsansvaret bör även fortsättningsvis anses gälla i förhållande till hela skogspolitiken, det vill säga både miljömålet och produktionsmålet.
- Sektorsansvaret bör ses som en princip för att bördefördela ansvaret och kostnaderna mellan staten och markägare eller skogsnäringen.
- Som sektorsansvarig myndighet bör Skogsstyrelsen vara huvudalternativet för att ansvara för frågor om skogsbruk och skog, bara undantagsvis bör andra myndigheter vara ansvariga.

WWF anser att utredningen brister i analys och problematisering vilket landar i bedömningar som saknar djup och strider mot de skogspolitiska principerna från 1993. Att utredaren då påstår att dessa är robusta och ändamålsenliga och att sektorsansvaret fortsatt ska gälla är motsägelsefullt och innebär en skogspolitisk förflyttning.

Utredaren ifrågasätter "vågskålsmodellen" som "antyder att ökad produktion ger minskad miljöhänsyn och vice versa..." och att han föredrar "...väven som metafor..." för att på ett bättre sätt illustrera "...att produktion och miljö kan gå i hand i hand...". Denna väv-liknelse som innebär "mer av allt" är något som skogsnäringen gärna vill sprida men som är en kuliss och där forskning påtalar att den främst gynnar ekonomiska intressen.² Samtidigt motsäger utredaren sig själv genom att påtala ökande målkonflikter i skogen (sid 331 & 392) och att ökad miljöhänsyn kan komma att sätta balansen ur spel (sid 470 & 492). Utredningen genomsyras av en tydlig *bias* till förmån för ökad biomassaproduktion och den rådande skogsindustriella infrastrukturen. Utredningen rimmar här illa med andra experters utlåtanden som menar att "det finns behov av ett systemskifte av skogsnäringen i syfte att skapa en helhetssyn för en långsiktigt stark skogsnäring som bidrar till en hållbar utveckling av samhället"³ Skogsutredningen illustrerar på så sätt ett sluttande plan där ekosystem och andra samhällsvärden hela tiden ska ta kostnaden för en ökad produktion och tillväxt av traditionell skogsindustri.

Det är intressant att utredaren anför ett närmast filosofiskt men för WWF förvirrande resonemang som inte lyckas landa vad sektorsansvaret egentligen handlar om (se bland annat sid 118, 399 & 409). Han menar att "frihet under ansvar" inte ska blandas ihop med sektorsansvaret och resonerar vidare att uttolkningar av sektorsansvaret som innebär att markägarna som kollektiv förväntas i genomsnitt göra mer än vad lagen är för långtgående (sid 410) och "...om förväntningarna och kraven ökar på att markägaren ska lämna mer hänsyn utöver intrångsbegränsningen utan ersättning, kommer balansen att sättas ur spel..." (sid 492) samt "...förväntan som inte är lagreglerad utan sträcker sig bortom den nivån, inte heller kan ansvarsutkrävas..." (sid 411).

Skogsutredningens genomgående bärande tanke avseende "bördefördelning" i miljöansvar blir alltså att staten ska stå för den större delen av kostnaden avseende både kunskap och skydd. Det miljöåtagandet som samhället kan förvänta sig av skogsägare är att de ska följa Skogsvårdslagens miniminivå vilket innebär hänsyn till befintliga naturvärden i slutavverkningar på tre procent upp till tio procent av värdet i en slutavverkning. Att frånga trakthyggesbruket till förmån för annan brukningsmetod för att värna värden kan samhället inte heller förvänta sig. WWF menar att detta går stick i stäv med de principer som låg till grund för 1993 års skogspolitiska beslut, det vill säga att skogsnäringen skulle ta ansvar för vardagslandskapet samt att stat och näring skulle dela på ansvaret för bevarande av skog av särskild betydelse för biologisk mångfald, rekreation och friluftsliv. Att "frivilligheten" är odefinierad och inte går att räkna med har samhällsekonomiska implikationer såsom konsekvenser på gemensamma samhällsvärden men också som redan nämnts implikationer när Sverige inte fullföljer internationella överenskommelser samt bindande EU direktiv och förordningar.

Den skogsindustriella *biasen* återkommer även när utredaren ska uppskatta mervärden med ökad skogsproduktion avseende klimatnytta, sysselsättning och ekonomi. Antaganden på antaganden görs vilket resulterar i slutsatser om gigantiska samhällsekonomiska och sysselsättningsvinster. Att dessa på varandra pålagda "simuleringar" bygger in aggregerade osäkerheter diskuteras inte. Påstående görs även om att produktionshöjningar i skogen kommer

² The Swedish forestry model: More of everything? Beland Lindahl et al, 2017 <https://doi.org/10.1016/j.forpol.2015.10.012>

³ [Finansialiseringen av skogen - Arena Idé](#)

stärka landsbygdsutvecklingen (sid 393) vilket kan sägas stå i kontrast mot den historiska utvecklingen där lokal sysselsättningen inom skogsbruket stadigt har minskat.

Utredningen vill förflytta länsstyrelsernas skyddsarbete i skogen helt till Skogsstyrelsen samtidigt som myndigheten i ökande grad ska prioritera att stimulera produktionsökningar i skogen. Att detta också innebär att förstärka målkonflikterna inom en och samma myndighet beaktas inte.

Som redan påtalat har utredningen ett traditionellt skogsindustriellt perspektiv. Betydelsen av andra näringar som är beroende av skogen är i princip frånvarande. Utredningen lyfter visserligen samisk rennäring men betonar också särskilt att när det gäller hänsyn till rennäringen föreligger inte något principiellt sektorsansvar men lägger sedan ändå förslag om samråd som ett sätt att formalisera kontakt mellan två näringsgrenar (sid 410). Det är svårt att se hur ett sådant perspektiv sammanfaller med urfolks rättigheter.

Skogsutredaren landar i att den svenska modellen i huvudsak har klarat av att hantera de utmaningar och förändringar som skett sedan 1993 (sid 131). Här anser WWF att utredaren själv ägnar sig åt *"cherry picking"* och *"confirmation bias"* (sid 99) avseende val av indikatorer för att understödja sin bedömning. Något som han själv menar är ett problem och som ligger till grund för förslag om att myndigheter ska ägna sig åt ett *"evidensbaserat arbetssätt"*. WWF menar visserligen att många positiva naturvårdsinsatser har gjorts både av staten och skogsbruket vilket har buffrat en negativ utveckling, men att i sina slutsatser bortser utredaren ifrån att skyddsvärda skogar fortsatt avverkas i hög takt, att sannolika lagbrott avseende hänsyn inte är försumbara samt att brukandet till 97 procent utgörs av trakthyggesbruk (se mer nedan).

Utredaren anlägger även ett makroperspektiv avseende skogens produktionspotential (sid 209) Det kan vara motiverat men det som saknas är att relatera den statistik som presenteras till vad som är rimligt utifrån bevarandet av biologisk mångfald och värnandet av andra ekosystemtjänster. Utredaren tar upp Skogsstyrelsens skogliga konsekvensanalyser och att *"hållbara avverkningsnivåer"* bygger på de politiska avväganden som gjorts avseende den ekonomiska, den miljömässiga respektive den sociala dimensionen. Men i vilken grad dessa politiska avväganden och *"hållbara avverkningsnivåer"* rimmar med Skogsvårdslagens portalparagraf, miljökvalitetsmålen, internationella åtaganden samt förpliktelser gentemot EU berörs eller problematiserar inte utredaren över. Denna svaghet fortplantar sig sedan när analyserna senare i utredningen skalas upp avseende klimatnytta, sysselsättning och ekonomi.

Utredaren tar upp frivilliga avsättningar och förändring över tid. Utredaren menar att Skogsstyrelsen studerat detta med slutsatsen att det är ovanligt att områden upphör att vara frivilliga avsättningar och huvudanledningen när sådant sker, är att området i stället har övergått i en mer strikt bevarandeform till exempel naturreservat. Utredaren hänvisar här till en studie från 2017 som enbart tittar på varaktigheten av frivilliga avsättningar i statens skogar och inte hos de privata skogsbolagen. Till skillnad från utredaren känner WWF till att vissa privata skogsbolag klassar om sina frivilliga avsättningar för att avverka dessa. I vilken omfattning är idag okänt. Men detta pekar på behovet av transparens avseende frivilliga avsättningar för att kunna bedömas om OEKMs (se mer nedan).

Det finns mycket mer att anföra avseende analys och bedömning av utredaren i del 1, bland annat hur produktion och ekonomi blandas ihop, bedömning av sysselsättning och även brist att skogsbrukets och industrins nettointäkt inte redovisas i realvärde över tid.⁴ Den rapport och information som utredaren bygger sitt resonemang på skulle behöva granskas av andra

⁴ [Skogsbrukets kostnader och intäkter 2024 - Skogforsk](#)

ekonomen för att säkerställa att de siffror som presenteras inte är överdrivna. Ett konkret exempel som påkallar detta är den absurda bedömningen att skogsbrukets fallande lönsamhet framförallt skulle drivas av artskyddsfrågan (Sid 130). Detta är åter bevis på att utredaren inte lyckas skilja på saklighet och personligt tyckande.

WWF ställningstaganden & synpunkter på förslag i Del 1

Förslag till lag om ändringar i skogsvårdslagen (1979:429)

Skogsvårdslagen 14 § Underrättelse vid användning av främmande trädslag

WWF avstyrker att användning av främmande trädslag enbart ska underrättas.

WWF menar att användning av främmande trädslag bör vara tillståndspliktig. Att markägare enbart ska underrätta användning av främmande trädslag innebär att dessa införlivas i "pågående markanvändning" med liten möjlighet för myndigheten att begränsa dess användning. WWF anser att Sverige inte har ett fungerande system för miljöprövning och reglering avseende användandet av främmande trädslag. Exempelvis är *Pinus contorta* avseende risk för invasivitet och negativ påverkan på inhemsk biologisk mångfald idag klassad som mycket hög vilket helt bortses av utredaren.⁵ Idag har det i Sverige planterats omkring 600 000 hektar med contorta-tallen och de antaganden som gjordes i och med miljökonsekvensbeskrivningen från 1999 avseende bland annat trädslagets självspredning⁶ har visat sig inte stämma⁷ och det är idag oklart vems ansvar det är avseende dess oönskade självspredning. Då contorta-tallen även utgör en stor negativ påverkan på rennärningen har Svenska Samernas Riksförbund antagit en policy om "nolltolerans mot contortaplantage på renskötselmarker".⁸ På samma sätt används hybridasp, som är en korsning av den naturligt förekommande *Populus tremula* i Sverige och den amerikanska *Populus tremuloides* utan att detta har miljöprövats avseende exempelvis genetisk förorening (introgression) av vår inhemska asp. Behov av systematisk miljöprövning har lyfts av forskare men tills idag har lite skett.

Skogsvårdslagen 19 § & 19a § - Markägarens begäran att ett skogsmarksskyddsområde ska bildas enligt 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken

WWF avstyrker förslaget

Huvudanledningen till att WWF inte kan stödja förslaget bygger på att utredarens förslag kopplar till ett annat förslag i första delbetänkandet om att trakthyggesbruk ska klassas som *sedvanligt skogsbruk* och så fort inte ett trakthyggesbruk med hänsyn inom ramen för intrånget är möjligt ska markägare ha rätt att begära att ett skogsmarksskyddsområde bildas med rätt till markersättning. WWF anser att markägare, i vissa fall, också bör kunna krävas att anpassa bruksmetod utan rätt till ersättning för att ta hänsyn till naturvärden.

Förslag till lag om ändring i jaktlagen (1987:259)

⁵ Risklista 2024-Artfakta från SLU Artdatabanken

⁶ Andersson, B., Engelman, O., Rosvall, O. & Sjöberg, K. 1999. Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av skogsbruk med contortatall i Sverige. SkogForsk Redogörelse nr 1, 1999. 50 p

⁷ Skogforsk 2020 - Contortatallens självspredning i svensk skogsmark. [arbetsrapport-1046-2020.pdf](#)

⁸ SSR:s Skogspolicy – Svenska Samernas Riksförbund

Jaktlagen 4 § - Tillägg om att förebygga och begränsa skador orsakade av vilt.

WWF avstyrker förslaget

Nuvarande formulering i 4 § jaktlagen är väl avvägd och tydliggör redan att viltstammarna ska vårdas "med hänsyn till allmänna och enskilda intressen". Detta inkluderar skogsproduktion, vilket idag vägs in i förvaltningsplaner och beslut i älgförvaltningsområdena. En förändring av portalparagrafen riskerar att förskjuta lagens tyngdpunkt mot produktion och bort från dess ekologiska och samhällsliga balans. Forskning visar att betesskadeproblematiken är komplex och där nuvarande trakthyggesbruksmodell är en delorsak. Problemet löses inte genom ändringar i jaktlagstiftningen.

Förslag till lag om ändring i miljöbalken (1998:808)

Miljöbalken 7 kap, 7 § - Tillägg om upphävande av naturreservat

WWF avstyrker tillägget

WWF stödjer inte tillägg om att Länsstyrelsen eller kommunen helt eller delvis får upphäva beslut som den har meddelat enligt 4–6 §§ om syftet med naturreservatet inte längre bedöms rimligt att uppnå. Dels då myndigheter redan idag har möjlighet att upphäva naturreservat, dels då detta öppnar upp för godtycklighet och svagare skydd. Utifrån hur utredningen har formulerat detta finns en risk att man bortser från att naturvärden och därmed syften förändras över tid utifrån naturlig störning och succession. Därtill är syften och skötselplaner för många naturreservat inaktuella vilket lyfter ett behov av att uppdatera dessa innan ett eventuellt beslut om upphävande kan bli aktuellt. Det ger också fel signaler att lägga förslag om att upphäva områdesskydd i en tid när det finns konsensus inom naturvårdsforskningen att skydda mer.

Miljöbalken 11a § - Tillägg om dispens för åtgärder i biotopskyddsområden

WWF avstyrker tillägget

WWF är kritisk till tillägg om att brukande eller skötsel som inte bidrar till naturvärdet i biotopskyddsområden ska kunna tillåtas. Inte minst för att dispens ska kunna ges vid "förekomsten av samma typ av biotopskyddsområde" öppnar upp för att skada på naturvärden i aktuellt biotopskyddsområde skulle kunna tillåtas.

Förslag till förordning om ändring i skogsvårdsförordningen (1993:1096)

Skogsvårdsförordning 15§ - Åtgärder som kräver underrättelse

WWF avstyrker förslaget

WWF anser att det bör krävas underrättelser för fler skogsbruksåtgärder samt att vissa åtgärder bör vara tillståndspliktiga. Förslaget är att kalavverkningar som är större än 0,5 ha, maskinell gödsling, maskinell askåterföring samt byggande av skogsbilväg/traktorväg längre än 300 meter samt plantering av främmande trädslag på mer än 0,5 ha ska underrättas. Detta är inte tillräckligt för att säkerställa myndigheters kontroll att skador på miljövärden inte sker. Även en skogsbilväg/traktorväg på 100 meter kan orsaka stor miljöskada. Därtill bör även gallring

underrättas då höga naturvärden kan gallras bort medvetet eller omedvetet. Detta krävs även om Sverige ska kunna klassas som lågriskland i implementeringen av EUs förnybarhetsdirektiv. Det bör även finnas krav på att underrätta skyddsdiikning. Behovet av skyddsdiikning påvisar ett icke ståndsortsanpassat skogsbruk där det föreligger hög risk för markskador samt negativ påverkan på vattendrag. Därtill bör gödsling och plantering av främmande trädslag vara tillståndspliktig utifrån potentiell negativ miljöpåverkan.

Förslag till förordning om ändring i artskyddsförordningen (2007:845)

WWF avstyrker förslaget.

WWF invänder principiellt mot att det läggs förslag om ändringar i artskyddsförordningen då detta inte ingick i direktivet och att det dessutom pågår en parallell process i ärendet. Därtill föreslås skrivningar i 4§ att ekonomiska intressen skulle kunna innebära att man skall kunna bortse på verksamheters negativa påverkan på fågelpopulationer. Detta öppnar upp för ett godtyckligt åsidosättande av fågeldirektivet. Se även mer utvecklade synpunkter längre ned.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:1393) med instruktion för Skogsstyrelsen

Ändring i förordning 2009:1393 med instruktion 1 § - Utgå från vetenskap och beprövade erfarenhet

WWF avstyrker förslaget.

Utredarens förslag är inte tillräckligt genomarbetat och det andas en misstänksamhet om att våra myndigheter inte skulle arbeta och dra slutsatser utifrån den bästa tillgängliga kunskapen. "Beprövad erfarenhet" behöver också problematiseras och utvecklas. Här finns en överhängande risk att "beprövad erfarenhet" begränsas till skogsnäringens "erfarenhet". Utredaren verkar också ha ett perspektiv att "evidens" innebär entydigt säkerställda slutsatser utifrån övertygande statistik sannolikhet. Samtidigt vet vi att vår kunskap om naturens komplexitet och ekologiska samband är begränsad men detta får inte avskräcka från att väga in de trender och den kunskap som ändå finns i beslutsfattandet utifrån ett försiktighetsperspektiv. Detta belyser också behovet av att vidare utveckla innebörden i förslag om evidensbaserat beslutsfattande. Beslut inom ekonomin är också ofta bedömningar som saknar statistisk säkerhet.

Ändring i förordning 2009:1393 med instruktion 2 § - Uppföljning riksdagens mål för skogsproduktion

WWF avstyrker förslaget

.

WWF anser att skogsproduktion är viktigt men invänder mot att staten ska lägga finansiella medel och resurser på att utveckla uppföljning av mål för skogsproduktion. Detta riskerar att förskjuta ansvar för produktion och uppföljning från skogsnäringen till staten vilket inte är i enlighet med de principer som låg till grund för 1993 års skogspolitik. Vidare riskerar det förskjuta fokus avseende statens ansvar att bevara icke monetära värden såsom biologisk mångfald, ekosystemtjänster till förmån för produktion och monetära värden som bör utgå från marknadens behov och betalningsvilja. Vidare menar WWF att ett ensidigt produktionsfokus

riskerar att underminera de ekologiska samband som är förutsättningen för skogsekosystemens motståndskraft och långsiktigt hållbara produktion. Konkreta exempel är det intensiva produktionsskogsbruket negativa effekt på funktionella mykorrhizasvampar⁹ eller en ökad tork- och stormkänslighet på grund av relativt högre produktionsökning hos trädens ovanjordsandel jämfört med rotsystemet under jord. Därtill är ökad skogsproduktion inte något som är den primära drivkraften för många privata skogsägare vilket riksdagen också bör beakta.

Ändring i förordning 2009:1393 med instruktion 2 § - Medverka att begränsa viltskador

WWF avstyrker förslaget

Se motivering ovan.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:989) med instruktion för Naturvårdsverket

Ändring i förordning 2012:989 med instruktion 1 § - Utgå från vetenskap och beprövade erfarenhet

WWF avstyrker förslaget.

Utredarens förslag är inte tillräckligt genomarbetat och det andas en misstänksamhet om att våra myndigheter inte skulle arbeta och dra slutsatser utifrån den bästa tillgängliga kunskapen. "Beprövad erfarenhet" behöver också problematiseras och utvecklas. Här finns en överhängande risk att "beprövad erfarenhet" begränsas till skogsnäringens "erfarenhet". Utredaren verkar också ha ett perspektiv att "evidens" innebär entydigt säkerställda slutsatser utifrån övertygande statistik sannolikhet. Samtidigt vet vi att vår kunskap om naturen och ekologiska samband är komplex men det får inte avskräcka från att väga in de trender och den kunskap som ändå finns i beslutsfattandet. Detta belyser också behovet av att vidare utveckla innebörden i förslag om evidensbaserat beslutsfattande. Beslut inom ekonomin är också ofta bedömningar som saknar statistisk säkerhet men som sällan ifrågasätts.

Ändring i förordning 2012:989 med instruktion 3 § - Medverka att begränsa viltskador

WWF avstyrker förslaget

Se motivering ovan.

Ändring i förordning 2012:989 med instruktion 3 § - När det är lämpligare att regering sköter internationell rapportering

WWF avstyrker tillägget

WWF anser att tillägget att regeringen kan överta internationell rapportering öppnar upp för politisk vinkling av objektiva data och statistik. Därtill frågar sig WWF om inte regeringen redan idag har möjlighet att besluta över den slutgiltiga internationella rapporteringen. Tillägget öppnar upp för att man inte synliggör myndigheters vetenskapligt grundade rapportering som sedan vinklas utifrån politiska avvägningar. Därtill har regeringen långt ifrån samma erfarenhet att samverka brett med samhällsaktörer. Redan idag ser vi att skogsnäringen har lättare tillgång till

⁹ [Synen på barrträdens mykorrhiza kan behöva omvärderas | Medarbetarwebben](#)

regeringen än andra samhällsaktörer. Se exempelvis regeringens råd för skogsindustrins värdekedja¹⁰ som bland annat ska bidra till regeringens arbete med hållbart skogsbruk. Här finns en uppenbar risk att transparensen gentemot allmänheten försämras vilket i sig kan utgöra ett demokratiskt hot.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion

Ändring i förordning 2017:868 med instruktion 5 § - Medverka att begränsa viltskador

WWF avstyrker förslaget

Se motivering ovan.

WWFs ställningstaganden & synpunkter på förslag & bedömningar i Del 2

Synliggör skogens klimatnytta

Förslag – Mål skogens klimatnytta

Att regeringen ger Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram ett nytt mått för skogens klimatnytta som inkluderar kollagerförändringar i skog och träprodukter, utsläpp från värdekedjan samt potentiellt undanhållna utsläpp från andra produkter.

Förslag – Redovisa klimatnytta & ISO 13391

Att Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket årligen redovisar den potential för utsläppsminskningar som representeras av den skogsråvara som levereras från svensk skogsmark. Utgångspunkten är metodiken som presenteras i ISO 13391 för att beräkna kollagerförändringar i skog och träprodukter, utsläpp från värdekedjan samt potentiellt undanhållna utsläpp från andra produkter.

WWF avstyrker dessa förslag.

WWF stödjer inte dessa förslag då utgångspunkten är att använda sig av en specifik metodik (ISO 13391) som inte är vetenskapligt brett förankrad och inte heller transparent. Metoden har tagits fram i en begränsad gruppering med en överrepresentation från skogsnäringen. En förutsättning för att WWF möjligen skulle kunna stödja förslaget vore bred representation från både forskarsamhället samt transparens gentemot och brett stöd från skogliga aktörer. Tyvärr övertygar inte denna utredning i sina beräkningar av skogens klimatnytta – Antaganden byggs på antaganden och sannolika fel byggs på varandra. Givet att både Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket enligt föreslagna ändringar i instruktioner ska utgå från "vetenskap och beprövade erfarenhet" behöver en sådan process ha en öppenhet och transparens till framförallt forskare men även avseende förankring med alla skogens intressenter.

Både utformandet av mål och redovisning kommer vidare ta resurser från Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket. Resurser som är bättre nyttjade för att utveckla skyddet, hänsynen och motivera till ett mer varierat och motståndskraftigt skogsbruk. Om skogsnäringen vill ha ett nationellt mål och redovisning kan näringen själva bekosta och utveckla detta.

¹⁰ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2025/01/nytt-rad-for-skogsindustrins-vardekedja/>

Att dessa förslag inte skulle ha potentiella negativa miljö- eller sociala effekter som utredaren menar ifrågasätter WWF. Att utforma ett klimatmått som saknar bred förankring riskerar att förstärka polariseringen och kritiken. Därtill tar man inte alls upp att målkonflikter kan förstärkas med ett sådant mått. Redan idag finns målkonflikt mellan ökad produktion som motiveras med substitutionsargument i förhållande till bevarandet av biologisk mångfald och andra ekosystemtjänster. Därtill kan ett klimatmått som är tänkt att driva mot ökad produktion samt ökad kollagring och/eller substitution också motverka ett klimatanpassat skogsbruk vilket utredningen inte beaktar.

Ny syn på naturvårdsavsättningar och miljöhänsyn

Förslag – Politisk avvägd areal skyddad skog

- Regeringen bör uttala en tydlig politisk avvägning för hur stor areal som bör undantas från skogsbruk och därmed också hur stor areal som kan användas för skogsbruk. Ett sådant uttalat mål bör också inkludera hur Sverige avser att bidra till EU:s gemensamma åtaganden, vara harmoniserat med internationella åtaganden samt inkludera en ambition avseende skötsel av undantagna områden.

WWF avstyrker förslaget så som det är formulerat och förklarat.

WWF menar att det bör stå att *"Regeringen bör uttala en tydlig politisk ambition avseende skyddsambition av skogliga livsmiljöer i relation till behovet utifrån bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap och synliggöra i vilken mån man gör avsteg från detta till förmån för andra samhälls- eller näringsintressen"*.

WWF skulle principiellt kunna stödja detta förslag men menar att skyddsbehovet, både avseende kvantitet- och kvalitetsmässigt men även avseende geografiskt läge måste utgå från bästa tillgängliga vetenskapliga evidens för vad som behövs för det övergripande målet det vill säga bevarandet av livsmiljöer och naturligt förekommande arter i livskraftiga populationer. I vilken mån politiska avvägningar väljer att fatta beslut att frångå tillräckligt skydd utifrån vetenskaplig grund till förmån för andra samhällsintressen är viktigt att synliggöra i ett demokratiskt perspektiv. Detta förbises av utredningen!

WWF delar inte alls utredarens uppfattning om att frivilliga avsättningar i sin helhet ska rapporteras in som OECMs. Utredaren påstår att detta vore rimligt då *"kontrollmöjligheterna för frivilliga avsättningar är så stora"* men detta är ett tyckande som helt saknar evidens. Att enbart rapportera in statistik utan att kunna bedöma avsättningarnas kvalitativa bidrag i relation till behov ligger inte i linje med IUCNs kriterier för OECMs. WWF ifrågasätter också hur utredaren frångår Miljömålsberedningens förslag avseende hur mer improduktiv skogsmark bör kunna rapporteras in som OECM. Det är en sak att en del av den improduktiva skogsmarken skulle kunna rapporteras utifrån representativ andel av skyddet men att som utredaren föreslå att all improduktiv skogsmark ska rapporteras invänder WWF starkt emot utifrån ekologisk grund.

Konsekvensbedömningen avseende miljö- och sociala effekter är återigen undermålig. Utredaren lyfter inte den överhängande risken med förslaget om politisk prioritering och målsättning avseende skydd, att det vetenskapliga behovet osynliggörs vilket ytterst är ett demokratiskt problem. Samt att bevarandet av naturvärden i ännu högre grad än idag får stå tillbaka för tveksamma produktions- och klimatargument.

Utredarens bedömningar - Generell hänsyn och hänsynsuppföljning

- Jag bedömer att modellen, som innebär generell hänsyn vid alla skogsbruksåtgärder, är ändamålsenlig utifrån de ekologiska, kulturella, ekonomiska och sociala förutsättningarna och behoven som finns i Sverige.
- Jag bedömer att omfattningen på den generella hänsynen är i nivå med vad som kan förväntas i förhållande till de skogspolitiska målen
- Skogsstyrelsen bör prioritera arbetet med att säkerställa en långsiktig, ändamålsenlig och robust metod för att följa upp den hänsyn till miljön som har tagits vid skogliga åtgärder.

WWF ifrågasätter starkt utredarens bedömningar om att det skulle föreligga evidens att den generella hänsynen är ändamålsenlig och inte heller att den är i nivå med vad som krävs i förhållande till de skogspolitiska målen. Utredaren anser *"att den nivå på hänsynstagande vid skogliga åtgärder som lämnas vid föryngringsavverkning i dag motsvarar det ansvar för vardagslandskapet som markägarna kan förväntas ta"* (sid 467-468). Dessutom menar utredaren att arbetet med målbilder för god miljöhänsyn lett *"... till en bred och genomgripande implementering i skogsbruket..."* (sid 461-462). Hur utredaren kan veta detta är högst oklart då han själv medger att Skogsstyrelsen idag saknar en kvalitativ hänsynsuppföljning och statistik (sid 965) samt att det inte finns någon uppföljning av målbilderna i fält vilket också påpekas i Swecos utvärdering av målbildsarbetet.¹¹ Utredaren kommer även med påstående som blandar äpplen och päron såsom att *"den generella hänsynen är i genomsnitt högre än vad 30 § skogsvårdslagen med dess intrångsbegränsning kräver"* (sid 115). Osakligt blandar utredaren ihop en genomsnittlig hänsynsareal på nationell nivå med den lagliga intrångströskeln som ska utgå från befintliga naturvärden på berörd del av en fastighet. Utredaren landar upprepade gånger i tyckanden och bedömningar utan "evidens" samtidigt som utredaren pekar på behovet att myndigheter ska hålla sig till "evidens".

Som WWF påpekat tidigare är det också frapperande hur utredaren frångår de principer som låg till grund för 1993 års skogspolitik där skogsbruket skulle ta hänsyn i vardagslandskapet och dela ansvar med staten avseende skydd av mindre områden för bevarandet av biologisk mångfald och sociala värden. Utredaren har tydligt uttryckt att staten inte kan förvänta sig någon hänsyn till befintliga naturvärden från markägare som överstiger intrångskurvan, det vill säga Skogsvårdslagens miniminivå, såvida staten inte ersätter skogsägare. Ett sådan hållning förändrar den politiska spelplanen och påkallar en total översyn av skogspolitiken.

Utredaren undviker att påtala potentiella lagbrott som pågår i skogsbruket. I de fall där det finns lite senare hänsynsstatistik, det vill säga hänsyn mot vatten, underlåter utredaren att nämna att det är potentiella lagbrott som begås när det saknas hänsyn längs med 35 procent av strandlinjen i avverkningar.¹² På samma sätt underlåter utredaren att nämna att 22 procent av slutavverkningar hos övriga skogsägare sker under lägsta tillåtna slutavverkningsålder och att detta också är potentiella lagbrott (sid 250).

Det är också beklagligt att utredaren bara befäster intrångskurvan (sid 56) och inte har lagt förslag om att lagnivån på hänsyn enligt skogsvårdslagen, det vill säga upp till intrångsbegränsningen, bör ligga på samma procentuella nivå oavsett det totala värdet på avverkningen, förslagsvis 10 procent av värdet på den berörda delen. Den intrångskurva som idag föreligger är ologisk och dessutom orättvis mot markägare som väljer att ha mindre trakthyggen. Detta skulle ha varit en regelförenkling, skapat tydlighet gentemot markägare och

¹¹ <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/rapporter/rapporter-20222021202020192018/rapport-2021-10-effekter-av-skogssektorns-gemensamma-arbete-med-malbilder-for-god-miljohansyn.pdf>

¹² <https://www.skogsstyrelsen.se/nyhetslista/65-procent-av-strackan-strandlinje-mot-vatten-har-en-kantzon/>

hade inte kostat staten en krona! Därtill nämns ekonomiska värderingar avseende intrång som är 16 respektive 14 år gamla. Det hade varit klädsamt att redovisa inflationskorrigerade värden (sid 458).

Utredaren hade också kunnat lägga förslag på att hänsyn ska lämnas oavsett om det finns naturvärden eller inte. Idag krävs enligt lag enbart att hänsyn lämnas till befintliga naturvärden men inte för att restaurera hänsyn såsom att lämna träd som kan utvecklas till naturvärdesträd eller skapandet av död ved. Ett sådant förslag hade också gått i linje med artikel 12 i naturrestaureringslagen det vill säga att stärka naturhänsynen i den brukade skogen.

Utredaren menar att den svenska naturvårdsmodellen bör bestå, men WWF menar att Sverige redan har starkt polariserade skogslandskap på grund av trakthyggesbruket. Det vill säga att svenskt skogsbruk till del redan är ett intensivodlat plantageskogsbruk, med exempelvis contorta-plantager, och som riskerar att förstärkas med Skogsutredningens förslag. När stora delar av skogslandskapet brukas allt intensivare behöver andra delar brukas mer extensivt och större arealer skyddas vilket också innebär större behov av landskapsplanering.¹³ Så skogspolitiskt kan det mycket väl finnas anledning att diskutera så kallade triadlandskap (sid 467) i motsats till vad utredaren anser. Det är uppenbart att det finns en drivkraft här som både vill ha kakan, det vill säga godtas som "hållbart" skogsbruk, och äta den, det vill säga intensifiera skogsbruket ännu mer. WWF bedömer att detta svårligen kommer accepteras av marknaden och samhället i stort.

WWF delar utredarens bedömning om att Skogsstyrelsen måste utveckla hänsynsuppföljningen men det är oklart ifall utredaren och WWF har samma uppfattning om vad som ligger inom ramen för en "långsiktig, ändamålsenlig och robust" hänsynsuppföljning. Det väcker också följdfrågor när utredaren skriver att den ska ha " *god kvalitet, är tillräckligt omfattande och svarar mot de behov användarna har*". Vilka som bedöms vara "användare" förklaras inte? Vad ska resultat av hänsynsuppföljningen bedömas emot förklaras inte. Och inte heller vem som ska se till att förbättringar sker om uppföljningen visar på brister. Generellt saknar utredningen ett systematiskt angreppssätt i frågan om uppföljning, analys och behov av förändringsarbete.

Skydd för fåglar

Förslag – Nationell förteckning över fågelarter

- Regeringen upprättar på lämpligt sätt en nationell förteckning över fågelarter vars populationer inte befinner sig på en tillfredsställandenivå. Förteckningen bör även innehålla den hänsyn eller de åtgärder som behöver vidtas för att bevara eller återupprätta berörda populationer. Förteckningen ska användas som gemensam vägledning för de myndigheter som tillämpar regler till skydd för fåglar.

Bedömning - Nationell förteckning över fågelarter

- Det finns ett utrymme för Sverige att bedöma och utifrån vetenskapliga rön avgöra vilka fågelarter som inte befinner sig på en tillfredsställande nivå. Denna bedömning ska ta hänsyn till ekonomiska krav och rekreationsbehov, så väl som ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov. Sverige har också ett utrymme när det gäller vilket geografiskt utbredningsområde som ska påverka bedömningen av tillfredsställande nivå. Om en

¹³ Transitioning from even-aged rotation forestry to multifunctional forest landscapes? – A Swedish case study of challenges and actions, Angelstam, P. & Dawson, L. Landscape and Urban Planning
Volume 263, November 2025, 105439. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2025.105439>

fågelart anses befinna sig på en otillfredsställande nivå ska det, i likhet med åtgärdsprogrammen, pekas ut områden där livsmiljöer behöver bevaras eller skyddas, detta med hjälp av verktygen i 7 kap. miljöbalken eller naturvårdsavtal.

Förslag – Artskyddsförordningen

- 4 § artskyddsförordningen (2007:845) ändras i syfte att bättre harmonisera den nationella regleringen med fågeldirektivets krav avseende vad som utgör en förbjuden störning.

WWF avstyrker förslagen principiellt och på grundval av utredarens bedömning och resonemang. Men WWF menar att förslagen skulle kunna tillstyrkas om de genomfördes i enlighet med EU-rätt.

WWF är för det första principiellt emot att utredaren går utanför sitt uppdrag och lägger förslag om hur skydd av fåglar ska säkerställas i enlighet med fågeldirektivet och även lägger förslag om ändring i artskyddsförordningen.

Vidare beaktar utredaren inte alls att just det dominerande trakthyggesbruk med stora kala ytor, en begränsad hänsynsareal och brist på strukturer, olikåldrighet och trädslagsblandning har lett att våra skogslandskap har trivialiserats och att detta är orsaker till att flera skogslevande fåglars populationer påverkas negativt. Återigen lyckas utredaren inte koppla frågan om ett intensivt produktionsskogsbruk till ekologiska samband och konsekvenser!

Utredaren hävdar att det finns *"utrymme för Sverige att bedöma och utifrån vetenskapliga rön avgöra vilka fågelarter som inte befinner sig på en tillfredsställande nivå"*, vilket kan ses som rimligt. Men som utredaren påstår att denna bedömning *"ska ta hänsyn till ekonomiska krav och rekreationsbehov, såväl som ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov"* rimmar inte med artikel 2 i fågeldirektivet det vill säga att medlemsstaterna ska *"vidta åtgärder som bibehåller (eller återupprättar) fågelpopulationerna på en nivå som motsvarar särskilt ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, samtidigt som ekonomiska behov och rekreationsbehov tas i beaktande"*. Nämda behov ska alltså primärt utgå från vetenskaplig ekologisk bedömning och inte åsidosättas av ekonomiska skäl. I EU domen "Skydda skogen" finns inte heller något uttalande om avvägning mot ekonomiska intressen i detta hänseende.

EU-domstolen har slagit fast att det enligt 5 d) fågeldirektivet respektive 4 § 4 p. artskyddsförordningen ska prövas ifall aktuell åtgärd, såsom skogsbruk, medför en påverkan på fågelarters populationsnivåer. Förbudet gäller om det är nödvändigt för att förhindra störningar som kan ha en signifikant inverkan på att bibehålla populationen av fågelarter på en tillfredsställande nivå eller att återställa populationen till en sådan nivå. I fågeldirektivets direkta förbudsbestämmelse, artikel 5 d), ska bedömningen utgå ifrån huruvida den aktuella störningen är signifikant när det gäller möjligheten att uppfylla direktivets primära syfte det vill säga att bibehålla fågelpopulationer. Utredaren förefaller anse att det krävs en stor störning och påverkan på en fågelarts populationsnivå för att förbudsregeln ska aktualiseras. Men även en liten påverkan kan vara betydelsefull och därmed förbjuden. WWF tolkar det som att utredaren här vill öppna upp för att hänsyn till ekonomin ska kunna åsidosätta en vetenskaplig bedömning.

I "Skydda skogen" domen slogs också fast att nationell lagstiftning och nationella myndigheter måste säkerställa ett förebyggande system med skyddsåtgärder för att förbudet i art- och habitatdirektivet ska utlösas. Vid bedömning av om en störning utgör en signifikant påverkan i fråga om att bibehålla fågelarter så att de har kontinuerlig ekologisk funktion. Sverige kan inte anses ha implementerat gällande EU-rätt så länge det saknas en sådan förebyggande och övergripande bedömning. Ett sådant förebyggande system och bedömning på landskapsnivå

(med ekologisk relevans) skulle skapa en mycket högre förutsebarhet, vilket skogsbruket och också utredaren efterfrågar. Här bör även EU-domen i "Voore Mets"-fallet beaktas där såväl gallring som slutavverkning av skog med rikt fågelliv ska vara förbjuden under fåglarnas häckningstid. WWF menar att de förslag på försämrade samråds- och tillsynssystem som lades i första delbetänkandet skulle försvåra för Sverige att utveckla ett förebyggande system.

Utredaren refererar till något slags åtgärdsprogram där fågelarter med otillfredsställande populationsnivå ska skyddas i utpekade områden. Åtgärdsprogram sker på mycket begränsade arealer och om fåglar såsom tretåig hackspett eller talltita inte har förutsättning att leva i det brukade skogslandskapet skulle detta sannolikt bryta mot fågeldirektivet. I "Skydda Skogen" domen framgår att "skogsavverkning ska utföras på ett sådant förebyggande och hållbart sätt som är förenligt med bevarandekraven i livsmiljödirektivet". Men i stället för att ställa om till ett mer naturnära skogsbruk som tillåter att fler arter kan leva i den brukade skogen verkar utredaren vilja driva mot ett allt mer tudelat skogslandskap vilket han själv argumenterar emot i en annan del av utredningen (sid 467).

EU-domstolens rättspraxis om hur fågeldirektivet ska tolkas trumfar svensk lagstiftning. Som WWF förstår det så rimmar inte utredarens resonemang med fågeldirektivets lydelse och EU-domstolens utslag. Det bör ligga i regeringens egenintresse att Sverige inte hamnar i kollisionsskurs med EU:s prejudicerande domar. Men om förslagen skulle genomföras i enlighet med EU:s rättsliga grund skulle det kunna vara steg i rätt riktning.

Upphävande av områdesskydd

Förslag – Upphävande av naturreservat

- Ett beslut om att bilda ett naturreservat ska uttryckligen kunna upphävas om syftet med naturreservatet inte längre bedöms rimligt att uppnå.

WWF avstyrker förslaget

Då WWF har förstått det som att möjlighet till att upphäva naturreservat redan finns idag (sid 500) ser WWF ingen anledning till detta förslag. I stället väcker förslaget en stark misstanke att anledningen är att minska areal med områdesskydd och öka virkesuttaget. Eller åtminstone en ambition om att inte öka nettoarealen skydd, vilket är målsättningen hos vissa politiska företrädare. Utredaren verkar också ha ett statiskt perspektiv på naturen och bevarande. Det primära syftet med ett områdesskydd är inte alltid att konservera ett visst naturtillstånd utan kan även representera naturlig succession där naturvärden förändras över tid. Resonemanget om att naturvärden ska kunna kompenseras i ett annat skyddsobjekt vid upphävandet av ett naturreservat bedömer WWF som svårt att genomföra i praktiken.

Förslag – Upphävandet av biotopskyddsområde

- Ett beslut om biotopskyddsområde ska kunna upphävas om det finns skäl för det.
- Beslut om upphävande av biotopskyddsområde ska fattas av den myndighet som har fattat beslut om att bilda biotopskyddsområdet, eller som enligt lag eller förordning ansvarar för att fatta beslut om bildande av den aktuella typen av biotopskyddsområde.
- Ett beslut om upphävande av biotopskydd inklusive skogsmarksskyddsområde ska förutsätta att fastighetsägaren samtycker till det.

WWF avstyrker förslagen

Samma motivering gäller här som ovan gällande naturreservat

Förslag & bedömningar - Inför skogsmarksskyddsområden i fjällnära skog (513-523)

Förslag - Skogsmarksskydd

- Rätten till ersättning vid nekat tillstånd för avverkning i fjällnära skog avskaffas. I stället införs en rätt att kräva att ett skogsmarksskyddsområde bildas på berörd del av fastigheten när en ansökan om tillstånd till avverkning i fjällnära skog har nekats. Incitamenten för staten och markägaren att i stället ingå ett naturvårdsavtal anpassat för den enskilda situationen bör genom denna ändring också öka.

WWF avstyrker förslaget

Huvudanledningen till att WWF inte kan stödja förslaget bygger på att utredarens förslag kopplar till ett annat förslag i första delbetänkandet om att trakthyggesbruk ska klassas som sedvanligt skogsbruk och så fort inte ett trakthyggesbruk med hänsyn inom ramen för intrånget är möjligt ska markägare ha rätt att begära att ett skogsmarksskyddsområde bildas med rätt till markersättning. WWF anser att markägare, i vissa fall, också bör kunna krävas att anpassa brukningsmetod utan rätt till ersättning för att ta hänsyn till naturvärden.

Förslag – Tidigare nekad avverkning & ersättning

- I samband med beslut om områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken, ska vid den ekonomiska värderingen hänsyn tas till de restriktioner som eventuellt redan finns gällande den pågående markanvändningen till följd av beslut enligt skogsvårdslagen om nekat avverkningstillstånd i fjällnära skog.

WWF avstyrker förslaget.

WWF har ingen invändning till förslaget i sig men det hänger ihop med invändningen mot förslaget om skogsmarksskydd och sedvanligt skogsbruk

Mer variationsrikt skogsbruk

Bedömningar

- Skogsbruket har i många avseenden blivit mer varierat sedan omläggningen av skogspolitiken 1993.
- Skogspolitiken tillåter betydande frihetsgrader för markägaren att variera sitt brukande och bör göra så även i framtiden.
- Ett variationsrikt skogsbruk innebär en ökad variation av åtgärder och brukningsmetoder vilket både kan sprida riskerna och öka dem. En ökad variation i brukandet kräver därför ökad kunskap, mer forskning, ett adaptivt förhållningssätt och noggrann uppföljning.
- Om arealerna med alternativa mer oprövade brukningsmetoder såsom hyggesfritt, behovsanpassad gödsling, nya trädslag och trädslagsblandningar, ökar bör ett system för tillsyn införas för att säkerställa skogens långsiktiga produktion, återväxt samt hänsyn till natur- och kulturmiljövärden.

Utredaren gör bedömningar men lägger inga förslag på hur skogsbruket kan bli mer varierat och förbättra förutsättningarna för att bevara biologisk mångfald och andra ekosystemtjänster än virkesproduktion. Detta visar påtagligt på hur obalanserad denna utredning är.

Utredaren är också tydligt färgad i sin syn på skogspolitiken förträfflighet och ägnar sig åt "cherry-picking" för att belägga detta. Propositionen inför införandet av 1993 års skogspolitik innebar bland annat att naturlig förnyring skulle öka, nya skogsbruksmetoder tillämpas i ökad utsträckning, bättre ståndortsanpassning, främmande arter skulle endast användas i undantagsfall och kvalitetsproduktion skulle främjas.¹⁴ Men i detta har utvecklingen varit negativ. Svenskt skogsbruk består idag till 97 procent av trakthyggesbruk som i princip helt domineras av plantering med förädlat plantermaterial. Skogar avverkas också i allt yngre åldrar vilket också tas upp i utredningen. Ett förhärskande trakthyggesbruk med allt kortare omloppstider och snabbväxande träd med lägre veddensitet innebär försämrade livsmöjligheter för vedlevande arter.¹⁵

Som redan påtalat är det förvånande hur utredaren uttolkar 1993 års skogspolitik att sektorsansvaret skulle ligga i nivå med Skogsvårdslagens miniminivå. WWF anser att det strider mot de bakgrundsantagena som låg till grund för 1993 års skogspolitik där det tydligt framgår att *"Statens minimikrav på skogsägare och andra aktörer i skogsbruket bör framgå av skogsvårdslagstiftningen"* och att *"För den normala skogsmarken ligger ansvaret och kostnaderna på näringsutövaren i enlighet med vad riksdagen har uttalat"* samt att *statens ansvar främst ligger i de "mest skyddsvärda objekten, som omfattar naturtyper och innehåller arter som är så känsliga att de inte tål annat än en ringa grad av mänsklig påverkan, krävs ett mer eller mindre fullständigt skydd med stöd av naturvårdslagen."*

Utredaren väljer att bortse från detta och även ifråga att det skogsindustriella ekonomiska intresset har varit en stor drivkraft till att trivialisera våra skogslandskap. Att då lägga produktionsförslag som sannolikt ytterligare försämrar variationen och hållbarheten och inte lägga några som helst förslag som skulle värna biologisk mångfald och andra icke monetära samhällsvärden samt inte möter upp ett växande intresse för hyggesfria metoder hos privata enskilda skogsägare kan bara leda till ett underkännande.

Utredaren verkar också se alternativa brukningsmetoder som ett problem genom att påtala att en *"variation i brukningsmetoder...ökar risken för att några kommer att misslyckas."* (sid 533). Denna åsikt förklarar kanske varför utredaren inte lägger konkreta förslag på ökad variation – Det utgör ett hot mot ökad volymproduktion av skogsbiomassa!

Utredaren anser att om arealen hyggesfri avverkning ökar, bör även tillsynen av sådana metoder utvecklas. Det kan WWF hålla med om men redan idag anser WWF att exempelvis både gallring och hyggesfritt skogsbruk bör anmälas och ingå i tillsynssystemet. Det är känt att så kallad "omvänd naturvårdsgallring" sker, där naturvärden gallras bort i strid med lagen, men utan insyn för Skogsstyrelsen. Av självklara skäl är omfattningen okänd. Men detta problem förhåller sig utredaren inte till.

Ökad rådgivning

Förslag – Rådgivning & kampanj

¹⁴ [om en ny skogspolitik \(Proposition 1992/93:226\) | Sveriges riksdag](#)

¹⁵ Do different growth rates of trees cause distinct habitat qualities for saproxylic assemblages? Runnel et al, Oecologia (2021) 197:807–816 <https://doi.org/10.1007/s00442-021-05061-z>

- Regeringen beslutar om en särskild anslagspost för rådgivning i regleringsbrevet till Skogsstyrelsen i syfte att rådgivning ska utgöra en betydelsefull del av Skogsstyrelsens kärnverksamhet.
- Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att genomföra en riktad kunskapskampanj för att under fem år arbeta för att öka skogskunskapen hos skogsbrukets aktörer och framför allt skogsägarna.

Bedömning – Rådgivning

- Skogsstyrelsen bör utveckla, bygga upp och modernisera sina rådgivnings- och informationstjänster. Skogsstyrelsen kan bygga upp nya tjänster och kanaler men också utveckla och stärka resurserna till existerande sådana.

WWF avstyrker förslagen då WWF uppfattar att detta främst handlar om rådgivningen & kampanj avseende produktionshöjande åtgärder

I den mån statlig satsningen på rådgivning & kampanj rör lagefterlevnad och för att nå miljö kvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt och djurliv tillstyrker WWF förslagen.

WWF anser att staten i första hand bör stärka rådgivningen i att bistå skogsägare att kunna efterleva lagen avseende kunskap om naturvärden, att lämna den lagstadgade hänsynen, att uppnå de skogspolitiska miljömålen och att säkerställa laglig återväxt. WWF stödjer inte att Skogsstyrelsen ska ge rådgivning som ska motivera skogsägare att öka gödsling, användningen av främmande trädslag eller klonskogsbruk. Sådan rådgivning bör skogsnäringen själv bekosta. Utredningen har även en luddig argumentation om att produktionshöjande rådgivning *"inte [ska] utformas på ett sätt som innebär att företagens ekonomiska ställning påverkas"* utan ska *"tillhandahållas i mer generell form"* för att inte strida mot EU:s statsstödsregler. Vad denna generella form av rådgivning innebär konkret förklaras dock inte. Därtill kommer ökad rådgivning om produktionshöjande åtgärder sannolikt konkurrera om Skogsstyrelsens resurser till nackdel för annan rådgivning och även tillsyn för att värna om icke-monterbara värden.

Ökad skogsproduktion

Förslag – Tillväxtmål

- Förordningen (2009:1393) med instruktion för Skogsstyrelsen ändras så att Skogsstyrelsens ansvar tydliggörs för att samordna uppföljning, utvärdering och rapportering av det mål för skogsproduktion som riksdagen har fastställt.
- Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag på preciseringar och indikatorer av det skogspolitiska produktionsmålet samt hur detta kan följas upp och utvärderas.

WWF avstyrker dessa förslag

WWF är principiellt emot ett nationellt produktionsmål och menar att det ligger inom ramen för skogsnäringens drivkraft att ha en lönsam skogsproduktion och därmed målsättning. Därtill styrs produktionen av marknadskrafter och skogsägarnas drivkrafter som ligger utanför statens rådighet givet den lagstiftning som vi idag har. Däremot är det högst motiverat att ha miljömål då miljövärden och i viss mån även sociala värden utgör samhällsgemensamma värden men till stor del ligger utanför det monetära systemet inom vilket skogsnäringen verkar.

Om staten sätter upp produktionsmål för skogsbruket ligger det nära till hands att se detta som centralstyrning från staten som också riskerar att ytterligare försämma förutsättningarna att värna

andra icke monetära miljö- och sociala värden. Det riskerar också få en icke önskvärd statlig påverkan på marknadskrafter.

Regeringen och Skogsutredningen verkar inte heller göra någon åtskillnad mellan volymproduktion och skogsbrukets avkastning. Därtill förvanskar man begreppet " naturgivna produktionsförmåga" genom att föreslå åtgärder som direkt manipulerar den naturgivna förmågan med sannolika negativa miljökonsekvenser men även stora produktionsosäkerheter (se bland annat WWF:s synpunkter avseende förslag om främmande trädslag och gödsling).

Att sedan staten ska ta resurser för att utveckla och följa upp produktionsmålets preciseringar och indikatorer kommer öka resurskonkurrensen och därmed riskera att annan verksamhet påverkas negativt såsom tillsyn, rådgivning och uppföljning av miljömål. Vill skogsnäringen ha mål och uppföljning av produktionen bör de själva tillsätta resurser för detta!

Slutligen beaktar utredningen inte aggregerade negativa effekter av intensiva skogsbruksåtgärder i ett landskapsperspektiv.

Förslag – Skogsodlingsmaterial & klonskogsbruk

- Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att uppdatera sina föreskrifter om vegetativt förökat skogsodlingsmaterial i syfte att tillåta en användning som inte begränsas av den areal som föryngras med sådant material. I stället bör en begränsning införas om ett maximalt antal år som kopior av samma klon får användas eller ett maximalt antal kopior av samma klon som får produceras och säljas som skogsodlingsmaterial.

WWF avstyrker att ta bort föreskrifter som begränsar användningen av vegetativt förökat skogsodlingsmaterial.

För det första riskerar ett klonskogsbruk ytterligare befästa ett intensivt trakthyggesbruk. Detta i en situation där skogsbruket bör öka arealen som brukas med mer naturnära skogsbruksmetoder för att uppnå olika värden. Plantering med SE-planter är idag en dyr plantinvestering vilket kommer påverka efterföljande röjning och gallring och riskerar att motverka blandskogar det vill säga förstärker ett trakthyggesbruk mot ett plantageskogsbruk! Studier visar visserligen att det kan finnas produktionsfördelar med kloner, exempelvis minskad risk för snytbaggeangrepp, men även nackdelar såsom ökad risk för rottröta. En hypotes är att det sker en hormonell stress under somatisk embryogenes-processen vilket förändrar växtens försvarssignaler.¹⁶ Detta i sig skapar en osäkerhet som bör innebära en försiktighet. Att skogsbruket kommer plantera tillräckligt med kloner för att säkerställa genetisk spridning är osäkert och kan behöva regleras med tillsyn.

Hur både kloner och även traditionellt förädlad plantmaterial ökar eller minskar motståndskraften i den skog som utvecklas är idag okänt. Men det är inte osannolikt att tillväxtökningar som uppnås via kloner kan leda till relativt lägre rotandel vilket i så fall utgör en ökad risk för storm- och torkskador.

När väl ett klonskogsbruk tillåts utan begränsning införlivas det i pågående markanvändning med små möjligheter för Skogsstyrelsen att styra och begränsa användningen. Utredningen

¹⁶ [Granplanter med mystiska egenskaper gäckar forskarna | Medarbetarwebben](#)

beaktar inte heller aggregerade negativa effekter av intensiva skogsbruksåtgärder i ett landskapsperspektiv.

Förslag - Främmande trädslag & underrättelseplikt

Skogsvårdslagstiftningen ändras enligt följande:

- En underrättelseskyldighet som innebär att användningen av främmande trädarter ska anmälas till Skogsstyrelsen.
- Begränsningen att främmande trädarter endast får användas i undantagsfall tas bort.
- Skogsstyrelsen får uttryckligen ett mandat att meddela föreskrifter om vad som avses med inhemska trädarter.
- Samråd med rennäringsgruppen utvidgas till att omfatta även återväxtåtgärder.
- Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att utvärdera och ändra sina föreskrifter om främmande trädarter i syfte att säkerställa att begränsningar i användningen grundas på evidens.

Bedömning – Främmande trädslag

- Användning av främmande trädarter bör fortsatt inte vara tillåtet i fjällnära skog med anledning av riskerna för rennäring och att behovet inte är lika stort inom detta område.
- Det är nödvändigt att testa och utvärdera främmande trädarter i praktiska fältförsök eftersom klimatförändringarna kräver anpassning av skogsodlingsmaterial.

WWF avstyrker att främmande trädslag enbart ska underrättas och att begränsning i användning av främmande trädslag tas bort. Det behöver utvecklas system för att miljöpröva, styra, begränsa samt följa upp användningen av främmande trädslag utifrån miljörisker. I ett sådant system bör användningen av främmande trädslag vara tillståndspliktig. Se även WWFs ställningstagande till författningsförslagen i del 1.

Skogsutredningen brister i ekologisk analys avseende främmande trädslag. Det är uppenbart att produktionsvinster ska trumfa risker för miljön. WWF är i sig inte emot en begränsad användning av främmande trädslag förutsatt att dessa trädslag genomgår miljöanalys och prövning som utmynnar i möjlighet till styrning, begränsning och uppföljning. WWF anser dock inte att främmande trädslag ska användas som utgör hög risk avseende invasivitet, negativ påverkan på biologisk mångfald, rennäring eller andra samhällsintressen. Contorta klassas exempelvis som ett främmande trädslag med mycket hög risk men ändå tillåts fortsatt plantering och utredaren föreslår ännu större lättnader för att öka användningen ytterligare.¹⁷ Skogsutredningen nämner inte att det endast har gjorts miljöanalys på ett enda främmande trädslag, dvs vad som då kallades för MKB (1999)¹⁸, och att det sedan har konstaterats att vissa slutsatser som man då kom fram till inte är korrekta som exempelvis dess förmåga till självspredning.¹⁹ Statens oförmåga att hantera contorta-frågan har inneburit att FSC-systemet har fått utveckla begränsningar och ansvarsutkrävande. Detta underlåter Skogsutredningen att påpeka! Inte heller beaktas att 1993 års skogspolitik utgick från att användningen av främmande trädslag starkt skulle begränsas.

Vem som ska följa upp och betala för sanering vid oönskad självspredning av främmande trädslag är idag alltså inte reglerat i lag. Självspredning av contorta-tallen är dokumenterat och det bör självklart vara så att eventuella kostnader av icke önskvärd självspredning ska bekostas

¹⁷ <https://artfakta.se/risklistor/2024/taxa>

¹⁸ Andersson, B., Engelman, O., Rosvall, O. & Sjöberg, K. 1999. Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av skogsbruk med contortatall i Sverige. SkogForsk Redogörelse nr 1, 1999. 50 p

¹⁹ Skogforsk 2020 - Contortatallens självspredning i svensk skogsmark.

av den delen av skogsnäringen som valt att plantera detta främmande trädslag utifrån "Polluters Pays Principle" (PPP). Det är också viktigt att påpeka att självspredning inte är ett linjärt utan ett exponentiellt förlopp vilket innebär att när man börjar se det som ett problem kan loppet vara kört alternativt mycket kostsamt. Men på grund av statens oförmåga att styra riskerar kostnader för att hantera okontrollerad självspredning vältras över på skattebetalare.

Det finns även andra risker med främmande trädslag som kan vara kända eller okända. Exempelvis har contorta-tallen visat sig vara mer stormkänslig än vår inhemska tall vilket kan beror på att tillväxten ovan jord är relativt större än under jord.²⁰ Men även negativa effekter på biologisk mångfald exempelvis på myror²¹ samt på rennäring är kända.²² Här är värt att påpeka att planteringen av contorta-tallen är regionalt koncentrerad vilket då ger en betydligt större regional negativ påverkan på biologisk mångfald och rennäring. Den sammanlagda effekten av intensiva skogsbruksåtgärder på landskapsnivå är idag central men det saknas styrning.

Utredaren menar att Skogsstyrelsen har föreskriftsrätt enligt 30 § skogsvårdslagen som myndigheten kan använda för att ange den hänsyn som krävs för att känsliga miljöer, som områden med höga naturvärden och kulturmiljöer, inte riskerar skada vid beståndsanläggning och skötsel av skog (sid 598-599). Men Skogsstyrelsens möjligheter är mycket begränsade när väl ett material eller en metod införlivas i "pågående markanvändning" eller "sedvanligt skogsbruk" utan att markägare kan kräva finansiell ersättning. Ett allt mer intensivt skogsbruk som accepteras av staten innebär alltså en ökad risk att statens begränsade resurser används för att ersätta anpassningar som verksamhetsutövaren själv borde stå för och mindre pengar kan läggas på rådgivning, tillsyn, skydd och naturvårdande skötsel. Därtill saknar myndigheten i allmänhet resurser för att följa upp och utvärdera vad som händer i verkligheten. Detta lyfter frågan om möjliga ökade kostnader för staten när skogsbruket vill bedriva ett allt intensivare skogsbruk.

Utredaren pekar på att användningen av främmande trädslag kan vara ett sätt att klimatanpassa skogsbruket (sid 597-598). Det kan vara så men då måste detta utgå från kunskap avseende både möjligheter och risker samt behov av att styra och begränsa.

WWF stödjer inte alls utredarens åsikt att bestånd med främmande trädslag inte ska klassas som plantageskogsbruk (sid 603-604) för att användningen inte ska klassas som skogsförstörelse enligt avskogningsförordningen. WWF kan konstatera att bestånd med främmande trädslag klassas som plantage i det svenska FSC-certifierade skogsbruket. Att FSC skulle öppna upp för ett "mer tillåtande regelverk" (sid 606) är ren spekulatation och ligger varken inom utredarens eller statens rådighetsfär.

Förslag - Skyddsdikning

- Underrättelsekravet i skogsvårdslagstiftningen gällande skyddsdikning tas bort.

WWF avstyrker förslaget. Skyddsdikning ska fortsatt underrättas.

²⁰ Tap root formation and early root/shoot ratio of *Pinus Contorta* and *Pinus sylvestris*. Martinsson, O.
<https://doi.org/10.1080/02827588609382414>

²¹ Flow-on effects of an introduced tree species: Lodgepole pine plantation affects function and performance of boreal ant. Löfroth, T. et al.
<https://doi.org/10.1016/j.foreco.2022.120160>

²² Semi-domesticated reindeer avoid winter habitats with exotic tree species *Pinus contorta*. Horstkotte, T. et al.
<https://doi.org/10.1016/j.foreco.2023.121062>

Visserligen sker skyddsdikning på en begränsad areal idag men där den sker kan irreparabla skador ske på mark- och vattendrag. En skyddsdikning kan även lätt överskridas till att bli en regelrätt dikning. Och hur dess framtida användning kommer utvecklas vet vi inget om. WWF anser att skyddsdikning är ett misslyckande utifrån ett ståndortsanpassat skogsbruk baserat på de naturgivna förutsättningarna.

Förslag – Gödsling

- Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att ta bort de regionala indelningarna, liksom begränsningen gällande gödsling av bestånd med höga ståndortsindex. De allmänna råden och rekommendationerna bör styras av varje enskilt bestånds ståndorts- och markegenskaper. Allmänna råd och rekommendationer av gödslingen avgränsas för att skador på biologisk mångfald, vattenkvalitet, kulturarv, sociala värden, renskötsel, vilt med mera minimeras. I uppdraget bör också ingå att anpassa de allmänna råden och rekommendationerna till dagens teknik som ger förutsättning för högre precision vid spridningen. Därmed kan kantzonbredderna mot hänsynsobjekt på fastmark minskas från 25 meter till 10 meter.

WWF avstyrker förslaget

Som WWF redan har framfört i remissvar vid utredningens första delbetänkandet ifrågasätter WWF utredarens förslag om att skogsgödsling inte ska kräva anmälan för samråd. Detta ifrågasättande förstärks ytterligare i och med utredarens förslag som har som ambition att öka skogsgödslingsarealen med över 660 procent jämfört med dagens areal.

Skogsgödsling är inte att bedriva ett hållbart skogsbruk utifrån de naturgivna förutsättningarna utan är en metod som manipulerar den naturgivna ståndorten. Utifrån de risker som idag föreligger med skogsgödsling i sig men även de kumulativa negativa effekter som uppstår tillsammans med andra intensiva skogsbruksåtgärder såsom främmande trädslag, bör skogsgödsling förbjudas tills dess man har utvecklat en lagstiftning, tillsyn och uppföljning som styr och motverkar negativa effekter på miljön. Här måste man även beakta de sammanvägda negativa effekterna av intensiva skogsbruksåtgärder i ett landskapsperspektiv.

WWF stödjer inte heller att man ska minska kantzonbredderna mot hänsynsobjekt på fastmark från 25 meter till 10 meter. Det är anmärkningsvärt att utredningen lägger fram detta förslag när han själv konstaterar att precisionen med helikoptergödsling ligger på 10 meter (sid 238) och detta utifrån att det digitala kartunderlaget är korrekt vilket det inte alltid är. I detta specifika fall men även genomgående i utredningen saknas ett förhållningssätt till försiktighetsprincipen.

Det är uppenbart i utredningen att avsikten med borttagandet av regionala indelningen och begränsning på höga ståndortsindex handlar om att öka arealen av skogsgödsling. Och inte bara som en marginell företeelse utan med en förväntan på avsevärd ökning med upp till att 80 000 hektar årligen ska gödglas (sid 666)! Och detta trots de risker som föreligger som delvis tas upp i utredningen. Därför blir det provocerande när utredaren landar i att *"dagens gödselprogram- och metoder är bedömningen att gödslingen inte medför stora negativa effekter på miljön."*

Därtill brister konsekvensbedömningen avsevärt. Bland annat påstås att förändringarna av förslaget potentiellt får störst genomslag i södra Sverige och därför skulle konsekvenserna på rennäringen skulle bli små. Men detta är en gissning och sannolikt blir det precis tvärtom på grund av att tillväxteffekten är som störst i norra Sverige där även intresset hos skogsbolagen är som störst. Samt om man ökar skogsgödslingen från drygt 12 000 hektar till 80 000 hektar

årligen lär alla regioner påverkas. Negativa konsekvenserna på biologisk mångfald och vattenmiljön negligeras när utredaren sedan gör sin bedömning och lägger förslag. Ett tydligt exempel på detta är att utredningen visserligen påpekar att skogsmarksgödslingen påverkar samhällen med mykorrhizasvampar vilket i sin tur påverkar svamp/träd samspelet avseende kol- och näringscykeln. Utredaren verkar anse att bristande studier på hur marksvamparna påverkas av standardmässigt utförd skogsgödsling (sid 256) ändå motiverar en flerfaldig ökning av skogsgödslingen. Utredarens uppskattning av ökad gödsling beräknas öka kväveläcketaget till Östersjön från 80–170 ton per år till 400–900 ton per år. Det motsvarar knappt 2 procent av de samlade svenska kväveutsläppen från land till Östersjön men Sverige har förbundit sig att minska utsläppen och inte öka dem.²³ Vegetationsförskjutningar som uppstår med kvävegödsling tas visserligen upp men hur detta påverkar biologisk mångfald i både ett bestånds- och ett landskapsperspektiv beaktas inte.

Utöver bristen i miljökonsekvensbedömning tar utredaren inte upp ett antal andra möjliga negativa ekonomiska risker såsom att studier pekar på att kvävegödslingens tillväxteffekt inte har kunnat förklaras utifrån bestånds- och ståndortsfaktorer²⁴ vilket leder till att enskilda skogsägare inte kan ta för givet att få önskvärt resultat per investerad krona. Osäkerheten ökar också i södra Sverige då skogens tillväxt kan vara begränsad av fosfor-tillgång.²⁵ Utredaren tar visserligen upp att risk för svamp-, storm- och torkskador kan öka i gödslade bestånd (sid 247, 252) men lägger sedan inte någon större vikt vid det vilket är högst anmärkningsvärt när klimatanpassning är en alltmer akut fråga avseende säkandet av långsiktig skogsproduktion. Att undvika att väga in dessa ekonomiska risker är inte trovärdigt. Därtill kan skogsmarksgödsling påverka annan ekonomisk verksamhet negativt såsom bärindustrin vilket inte heller omnämns. Vidare ingår inte i analysen om en ökad skogsgödsling kommer vara förenligt med marknadens förväntningar och certifiering.

Bedömning - Askgödsling

- Skogsstyrelsen bör ta fram rekommendationer för hur askspridningen bör utföras med målet att öka skogsproduktionen. Skogsstyrelsen bör också informera markägare om att askåterföring har en tillväxthöjande effekt på rätt marker med syftet att öka skogsproduktionen.

WWF avstyrker förslaget

WWF motsätter sig också till att Skogsstyrelsen ska ta fram rekommendationer för hur askspridningen bör utföras med målet att öka skogsproduktionen och informera markägare om att askåterföring har en tillväxthöjande effekt på rätt marker med syftet att öka skogsproduktionen. WWF accepterar askåterföring för att kompensera den förlust som skogsbruket orsakar av framförallt baskatjoner för att förhindra försurning av mark och vatten. Men menar att kunskapen om riskerna med askgödsling som produktionshöjande åtgärd är otillräcklig för att ingå i regelrätt skogsbruk. Och återigen ser WWF inte att Skogsstyrelsens begränsade resurser ska läggas på produktionshöjande åtgärder utan det är i så fall kostnader som näringen själv får stå för.

Förslag – Skogsskador

²³ [Kvävegödsling av skogen – och av Östersjön - Stockholms universitets Östersjöcentrum](#)

²⁴ Skogforsk [arbetsrapport-1040-2020.pdf](#)

²⁵ [Norway spruce productivity in southern Sweden is equally limited by nitrogen and phosphorous | SLU publication database \(SLUpub\)](#)

- Regeringen ger länsstyrelserna i uppdrag att göra en översyn av reservatsföreskrifter utifrån risken för skogsskador i reservaten och i skog i anslutning till naturreservat.

WWF avstyrker förslaget

WWF ställer sig frågande om Naturvårdsverket och länsstyrelser själva ser detta behov. Sannolikt är det så att naturreservat kan bidra till att öka motståndskraften mot måttliga granbarkborreangrepp i anslutande produktionsskog genom att naturreservat utgör en bra livsmiljö för granbarkborrens fiender. Utredaren påtalar inte heller det motsatta förhållandet att likåldriga och täta granplanteringar i sig utgör riskobjekt som kan innebära att risken för granbarkborreangrepp i anslutande naturreservat ökar.

Förslag – Skogsskador

- Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av föreskrifterna till växtskyddsförordningen i syfte att skärpa dessa.

WWF avstyrker förslaget

WWF ser inte att skogsutredningen lägger fram en analys som påvisar detta behov. I växtskyddsförordningen finns redan tuffa regler avseende lämnandet av färskt virke, max 5 msk per hektar där högstubbar inte kan undantas, i skogen utan dispens. Att sänka detta till max 3 m3sk per hektar har sannolikt liten begränsande skadeeffekt och WWF menar att dessa regler faktiskt motverkar restaurerandet av indikatorn död ved i den brukade skogen i enlighet med artikel 12 i Naturrestaureringsförordningen. En hög nivå på död ved i olika nedbrytningsstadier kan öka motståndskraften i skogen.

Förslag – Skogsskador

- Regeringen säkerställer via Formas en långsiktig finansiering av Skogforsks screeningcenter.

WWF avstyrker förslaget då skogsnäringen på egen hand bör bekosta detta.

Förslag – Viltskador

- Ett tydligt mål att förebygga och begränsa skador orsakade av vilt författningsregleras.

WWF avstyrker förslaget

Se förklaring ovan under författningsförslagen i del 1.

Förslag – Lägsta ålder för föryngringsavverkning

- Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att revidera föreskrifterna om lägsta ålder för föryngringsavverkning i syfte att nivåerna för södra Sverige också ska gälla i norra Sverige samt att utöka föreskrifterna för högre ståndortsindex. Föreskrifter om lägsta ålder för föryngringsavverkning gällande främmande trädslag ska införas.

WWF avstyrker förslaget.

WWF stödjer inte heller att föreskrifter om lägsta ålder för föryngringsavverkning (LÅF) gällande främmande trädslag ska införas. WWF ställer sig också frågan om inte själva ståndorts- och LÅF-bedömning utifrån ett dominerande trädslag leder till att befästa ett plantageskogsbruk.

WWF kan möjligen stödja det motsatta det vill säga att LÅF i södra Sverige ska anpassas till LÅF i norra Sverige givet samma ståndortsindex. Det skulle också leda till regelförenkling (sid 727). Det finns fler skäl till att WWF avstyrker förslaget - Det skulle motverka både miljö- och samiska rennäringsintressen i norra Sverige. LÅF ligger 20-30 procent under den lägsta rekommenderade slutavverkningens ålder vilket teoretiskt är den ålder som är optimal för avverkning avseende tillväxt. WWF noterar också att skogsutredningen konstaterar att uppskattningsvis 22 procent av slutavverkningar hos övriga skogsägare sker under LÅF och utgör därmed potentiellt utgör lagbrott. Men skogsutredningen lägger inte några förslag som innebär skärpning avseende tillsyn av lagefterlevnad. Att införa LÅF för främmande trädslag riskerar att motverka en utifrån produktion förtida avveckling av bestånd med främmande trädslag som exempelvis är motiverat av för att motverka självspredning, stärka hänsynen till rennäringen eller avveckla misslyckade bestånd.

Förslag – Skogsbilvägar & enklare förrättning

- Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att i samråd med Lantmäteriet föreslå en förenklad förrättning för skogsbilvägar.

WWF avstyrker förslaget

WWF ser här en uppenbar risk med att en "förenklad förrättning" innebär att miljöhänsyn åsidosätts.

Förslag - Husbehovstäkt

- Regeringen ser över regelverket för husbehovstäkter.

WWF avstyrker förslaget

Syftet är att förenkla möjligheten till större grus- och sandtakter utan miljökonsekvensprövning. Det är uppenbart att detta leder till ökad risk för miljöskador.

Nytt forskningsprogram

Förslag – forskningsprogram

- Regeringen ger Formas i uppdrag att tillsätta ett forskningsprogram med fokus på skogsskötsel, särskilt skogsproduktion och återväxter. Programmet bör tilldelas 50 miljoner kronor per år under minst tio år för att ge utväxling och effekt.

WWF avstyrker förslaget

Orsaken till att WWF inte stödjer förslaget ligger i statens begränsade resurser och behov att satsa dessa begränsade medel till att stödja skogsägare att följa lagstiftningen, skydda de sista naturskogarna och nå de skogspolitiska miljömålen. Därtill ligger det i skogsnäringens

egenintresse att satsa på forskning om skogsskötsel och produktion, det vill säga en finansiell börda som näringen till stor del själv bör bära.

Inför ett evidensbaserat beslutsfattande

Förslag – Evidensbaserat beslutfattande

- Skogsstyrelsens och Naturvårdsverkets instruktioner kompletteras med en skrivning om att myndigheterna i utförandet av sina respektive uppdrag ska utgå från vetenskap och beprövad erfarenhet.

WWF avstyrker förslaget

Se förklaring under respektive författningsförslag ovan.

Visserligen menar WWF att det finns intressanta tankar i skogsutredningen om ett evidensbaserat beslutsfattande och som skulle kunna leda till en mer saklig debatt och politik. Men idéerna behöver vidareutvecklats och det återstår frågor som behöver besvaras. WWF kan stödja bilden av en idealmodell för evidensinsamling, utvärdering och beslutsfattande och stödjer även behov av transparens i en sådan modell. Både texten och frågorna väcker frågor såsom vad som menas med "beprövad erfarenhet" (sid 766) då erfarenhet i sig utgör en öppning för en begränsad subjektiv bedömning utifrån värdering hos ett enskilt särintresse. Att minska subjektiviteten genom att minst två personer granskar underlagen som utredningen föreslår (sid 771) råder knappast bot på detta. Även vad som läggs i "otillbörlig påverkan" (sid 767) väcker frågor utifrån ett demokratiskt perspektiv.

Ett tydligare Sverige i EU

Förslag – Internationell rapportering

- Naturvårdsverkets instruktion förtydligas med att myndigheten inte har ansvar för sådan internationell rapportering som med hänsyn till omständigheterna bör göras av regeringen.
- Naturvårdsverket bör göra en bedömning av vilken rapportering som med hänsyn till omständigheterna ska göras av regeringen. Den bedömningen bör ta sikte på i vilken mån en rapportering av data berör en eller flera av Sveriges strategiska målsättningar inom ramen för EU-samarbetet.
- Regeringen ger samtliga relevanta myndigheter i uppdrag att årligen redovisa vilken data som rapporteras till EU-kommissionen och till andra europeiska och internationella organ. Denna redovisning bör innehålla uppgifter om i vilken utsträckning myndigheten har gjort överväganden om huruvida de uppgifter som rapporterats är jämförbara med sådana uppgifter som rapporterats in av andra medlemsstater, och vilka överväganden myndigheten gjort för att tillse att rapporteringen inte ger upphov till onödigt betungande förpliktelser för Sverige jämfört med andra medlemsstater.

WWF avstyrker dessa förslag

WWF ser inte behovet av förslaget avseende rapportering av regeringen. Regeringen har redan idag möjlighet att samordna detta med myndigheter och även genom uppdrag styra. Det är tydligt i utredningen att detta förslag till stor grundar sig på den kritik som skogsnäringen framfört avseende Naturvårdsverkets inrapportering enligt Art- och habitatdirektivet. WWF ser här en uppenbar risk att transparensen gentemot samhället blir lidande när myndigheters objektiva data

och vetenskapliga bedömningar, som ska följa EU-vägledningar, osynliggörs genom politisk styrning och prioritering. Idag framgår den politiska styrningen mer eller mindre tydligt i regeringens direktiv till myndigheter vilket inte nödvändigtvis skulle vara fallet med förslaget.

WWF förstår inte heller riktigt förslaget om att myndigheter årligen ska redovisa vilka data som rapporteras till EU-kommissionen och till andra europeiska och internationella organ. Dessa kan väl skickas löpande till regeringen. Och att myndigheter ska lägga ned resurser på att jämföra uppgifter som rapporterats med sådana uppgifter som rapporterats in av andra medlemsstater utifrån något slags konkurrensperspektiv upplevs som en "tävlan mot förfallet". I stället för att tära på myndigheternas redan begränsade budget bör regeringen efterfråga en sådan jämförelse från EU och andra internationella organ som uppgifter rapporteras till. Som utredningen konstaterar syftar EU kommissionens vägledningar "... till att ge stöd till att den gemensamma lagstiftningen tillämpas enhetligt" (sid 874) och därmed ligger ansvaret och även kostnaden på EU att säkerställa jämförbar rapportering av medlemsländer.

Tydligare miljö kvalitetsmål

Förslag – Miljö kvalitetsmålet Levande skogar

Förslag – Tillägg miljö kvalitetsmålet Levande skogar

- Förtydliga definitionen av miljö kvalitetsmålet Levande skogar genom ett tillägg: "Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljö värden och sociala värden värnas. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att andra mål för hållbar utveckling inte äventyras."

WWF avstyrker förslaget

WWF noterar att tillägget är uttryckt på ett sätt i förslagsrutan och på ett annat sätt i själva texten (Sid 997). Det är uppenbart att Skogsutredningen vill göra ökad produktion till en del av miljömålet. Detta öppnar upp för att de biologiska värden som uttrycks och ska utvärderas under miljö kvalitetsmålet Levande skogar inte kommer ske objektivt och oberoende utan alltid ska jämkas mot ökande produktionsintressen står. Det vill säga att Levande skogar i sig blir en politisk kompromiss i stället för att politiska avvägningen blir transparent i nästa steg när olika mål ska jämkas.

Förslag – Levande skogar & ekosystemtjänster

- Tag bort preciseringen "Ekosystemtjänster".

WWF avstyrker förslaget

Att som Skogsutredningen föreslå att ta bort preciseringen inom miljö kvalitetsmålet Levande skogar är inte seriöst. Tillägget i miljömålet var en utveckling efter SOU 2013:98 om att synliggöra värdet av ekosystemtjänster. Visserligen behöver preciseringen utvecklas avseende uppföljning men Skogsutredningens förslag innebär är att osynliggöra andra skogliga samhällsvärden. Men att ta bort preciseringen antyder en vilja att osynliggöra andra värden och vore verkligen ett steg tillbaka i tiden avseende synen på hållbar utveckling.

Förslag – Levande skogar & främmande arter

- Ändra preciseringen "Främmande arter och genotyper hotar inte skogens biologiska mångfald" till "Främmande invasiva arter och genotyper hotar inte skogens biologiska mångfald".

WWF avstyrker förslaget

Utredningens argumentation som stöd till detta förslag, det vill säga "orsaken är att en kontrollerad användning av främmande trädslag i linje med gällande lagstiftning inte behöver innebära något hinder för måluppfyllelsen för preciseringen", utgår felaktigt från att det finns en "kontroll" och möjlighet till begränsning. Därtill är oönskad självspredning ett av de största hoten men det finns andra faktorer såsom genetisk "förorening" men också i contorta-tallens fall en aktiv plantering som utgör ett hot både mot den biologiska mångfalden och rennärningen även på bestånds-/fastighets- och landskapsnivå oavsett dess grad av invasivitet. Som redan påtalat tidigare saknas också uppföljning och möjlighet till begränsning när man väl tillåtit främmande trädslag. Förslaget innebär ett sätt att osynliggöra skogsbrukets ansvar.

Förslag – Levande skogar, målmanual & rödlistade/hotade arter

- Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att se över målmanualen för Levande skogar i syfte att ersätta indikatorerna "Rödlistade arter" och "Antalet rödlistade (CR, EN, VU) arter med minskande populationer där skog är en viktig livsmiljö" med en ny indikator "Status för arter och naturtyper som ingår i Naturvårdsverkets åtgärdsprogram."

WWF avstyrker förslaget

WWF ser detta som en vilja av Skogsutredningen att snäva in och osynliggöra ett objektivet mått om arters utveckling och skogsbrukets möjliga påverkan. Att ersätta det med arter och naturtyper som ingår i Naturvårdsverkets åtgärdsprogram är att återigen försöka frikoppla skogsbruket från hur över tusen rödlistade arter, för vilka skogen utgör en viktig livsmiljö, utvecklas över tid.

Förslag – Levande skogar & skogsbruket försurande påverkan

- Ta bort indikatorn "Skogsbrukets försurande påverkan" som följer upp i vilken utsträckning det tas ut mer grot i förhållande till hur mycket aska som återförs.

WWF avstyrker förslaget

Utredaren försvarar förslaget med att grot-uttag är svår att följa upp då uppgifterna kring grot-uttagen är osäkra och att indikatorn utgör ett dåligt mått på skogsbrukets försurande påverkan och därmed bör tas bort. Att Skogsstyrelsen idag inte följer upp grot-uttag är ett problem i sig vilket också leder till ett behov att grot-uttag underrättas. Men det är inte konstigt att utredaren vill ta bort indikatorn då han vill ta bort kravet på att underrätta grot-uttag. Men detta strider sannolikt mot hållbarhetskraven i förnybartdirektivet vilket utredaren väljer att ignorera. Grot-uttag har försurande påverkan och utredaren har inte något alternativt förslag hur detta ska motverkas.

Förslag – Levande skogar & "gammal skog"

- Anpassa indikatorerna "Gammal skog" och "Gammal skog med särskilda naturvärden" i preciseringen "Grön infrastruktur" så att definitionen av gammal skog överensstämmer med definitionen i förnybartdirektivet.

WWF avstyrker förslaget

Dagens indikator och åldersgränser för Gammal skog bör finnas kvar både utifrån ett kontinuitetsperspektiv och för att den kommer visa på i vilken mån en positiv utveckling avstannar eller inte när skogen i formellt skydd och frivilliga avsättningar har passerat tröskelvärden för Gammal skog och i vilken grad virkesproduktionsarealen bidrar eller inte. WWF vänder sig starkt emot att dessa indikatorer anpassas till tröskelvärden för "gammal skog" som föreslås i den svenska implementeringen av förnybartdirektivet. Detta är en av regeringen ovetenskaplig insnävning som WWF öppet har kritiserat och lyft till EU-kommissionen. Den skulle ha noll värde som indikator inom ramen för Levande skogar. Förslag är säkert i linje med skogsnäringens önskemål men går helt emot vetenskaplig grund. Vilket är ironiskt när utredaren i sina förslag verkar vurma för vetenskap och evidens.

I stället för att försöka urvattna indikatorn "gammal skog" hade det varit klädsamt om utredaren hade föreslagit ett tillägg av indikatorn "areal skogliga livsmiljötyper" då detta är något som Sverige kommer behöva förhålla sig till inom ramen för naturrestaureringsförordningen.

Förslag – Miljökvalitetsmålet Begränsad miljöpåverkan

Förslag – Begränsad miljöpåverkan & avverkning och tillväxt

- Regeringen ger Miljömålsberedningen i uppdrag att föreslå åtgärder för att beskoga lämpliga marker för att snabbt skapa en skogsproduktion och motverka klimatpåverkan genom ökad koldioxidinbindning och produktion av fossilfri råvara.

WWF avstyrker förslaget

WWF ser här en uppenbar risk för målkonflikt när det finns ett stort behov att restaurera naturbetesmarker och också krav på detta enligt naturrestaureringsförordningen. Därtill kommer Sverige behöva tillgänglig odlingsmark utifrån ett beredskapsperspektiv vilket också gör den olämpligt för beskogning.

För Världsnaturfonden WWF

Gustaf Lind
Generalsekreterare
Världsnaturfonden WWF

Peter Roberntz
Senior Skogsrådgivare
Världsnaturfonden WWF

Bilaga – Skogsutredningens förslag som WWF tillstyrker eller som WWF inte lämnar synpunkter

Skogsvårdslagen 20 § - Samråd med samisk rennäringen avseende användning av främmande trädslag

WWF tillstyrker att samråd ska ske med berörd sameby avseende användning av främmande trädslag inom rennäringens året-runt-marker innan användning av främmande trädslag.

WWF är stödjer dock idag inte användningen av främmande trädslag på grund av bristande lagstiftning och styrning. WWF menar också att förslaget är otillräckligt för att förhindra den negativa påverkan som användningen av contorta har på rennäringen. Här behöver staten utveckla fler verktyg för att bland annat undvika aggregerad negativ påverkan av både skogsbruk, vindkraft och gruvnäring.

Miljöbalken 11 § - Tidigare ersättning vid nekad avverkning i fjällnära skog enligt skogsvårdslagen ska beaktas i fråga om rätt till ersättning vid bildandet av ett biotopskyddsområde

WWF tillstyrker förslaget

Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken

WWF avstår från att lämna synpunkter

Förslag – Skogsodlingsmaterial & förflyttningsregler

- Skogsstyrelsen får även i uppdrag att utvärdera och ändra föreskrifterna i 2 kap. 17–22 §§ (SKSFS 2011:7), de så kallade förflyttningsreglerna, så att dessa är baserade på dagens kunskap och inte blir oproportionerligt restriktiva.

WWF avstår från synpunkter

Förslag – Frö och plantskolor

- Regeringen ger SLU Sveriges lantbruksuniversitet (Skogsskadecentrum) i uppdrag att i samverkan med Skogsstyrelsen och Skogforsk, rikta en del av sin verksamhet till att genomlys och bygga upp kompetens om skadesituationen i fröodlingar och skogsplantskolor och ta fram lösningar på problemen.
- Regeringen ger SLU Sveriges lantbruksuniversitet (Skogsskadecentrum) i uppdrag att i samverkan med Kemikalieinspektionen ta fram studier och modeller för att analysera riskerna av bekämpningsmedel i fröodlingar och skogsplantskolor.

WWF avstår från synpunkter

Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

WWF avstår från att lämna synpunkter

Förslag - Återväxt

- Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att se över sina föreskrifter om föryngringsåtgärder vad gäller tidpunkt för tillfredställande plantuppslag, plantantal och fördelning, i syfte att förbättra möjligheterna för en tillsyn som är relevant för ett gott föryngringsresultat.

WWF avstår från synpunkter på detta förslag men konstaterar att det är en märklig motsägelse att återväxt och produktion ska regleras men att hänsyn till miljön ska avregleras.

Bedömning – Återväxt

- Skogsstyrelsen bör prioritera tillsyn av föryngringsåtgärder.
- Skogsstyrelsen bör tidigarelägga sin återväxtuppföljning i syfte att kunna följa upp just återväxtarbetet.

WWF tillstyrker förslaget förutsatt att resurser inte tas från tillsyn och uppföljning avseende hänsyn till naturvärden.

Förslag - Ungskog

- Regeringen ger Sveriges Lantbruksuniversitet i uppdrag att göra en särskild inventering av ungskog.
- Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att inom ramen för sitt statistikansvar utveckla en löpande uppföljning av ungskog.

Bedömning - Ungskog

- Skogsstyrelsen bör regelbundet informera markägare om potentiellt röjningsbehov som en del av myndighetens rådgivningsverksamhet.

WWF avstår från synpunkter

Förslag – Skogsskador

- Regeringen ger Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, SMHI och Skogsstyrelsen i uppdrag att gemensamt och i samråd med länsstyrelser och kommuner utveckla tydligare informationssystem till allmänheten gällande brandrisk och eldningsförbud i skogen samt utreda och lämna förslag på förbättrat regelverk avseende eldningsförbud.

WWF tillstyrker förslaget

Förslag – Skogsbilvägar

- Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att i samråd med Trafikverket, Skogforsk och skogsbrukets aktörer ta fram en standard för byggande av skogsbilvägar.
- Regeringen ger Skogsstyrelsen i uppdrag att i samråd med Trafikverket, Skogforsk och skogsbrukets aktörer ta fram en modell för klassificering och ajourhållning av skogsbilvägars status i den nationella vägdatatabasen.

Förslag – Anslag till Riksskogstaxeringen

- Regeringen beslutar om en särskild anslagspost i SLU:s regleringsbrev för Riksskogstaxeringens finansiering. Finansieringen av Riksskogstaxeringen bör inte gå via Naturvårdsverket eller andra finansiärer utan ges direkt till Riksskogstaxeringen.

WWF tillstyrker förslaget

Förslag – Strategi och styrmedel kulturhistoriska lämningar

- Regeringen ger Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen i uppdrag att i samråd med länsstyrelserna, utforma en strategi och styrmedel för att bevara, använda och utveckla de mest skyddsvärda kulturhistoriska lämningarna.

WWF tillstyrker förslaget

Förslag & bedömningar - Ett tydligare Sverige i EU (sid 781-933)

Förslag – Prioritering och politisk vilja

- Sverige måste, för det fall att regeringen vill få genomslag för Sveriges uppfattning i skogliga frågor på EU-nivå, prioritera skogsfrågorna politiskt. Inför varje ny mandatperiod för kommissionen bör Sverige ta fram ett program för sitt påverkansarbete i de politiska frågor som regeringen prioriterar. Dessa prioriteringar bör i så stor utsträckning som möjligt förankras brett politiskt.
- De instruktioner som ges till förhandlare på olika nivåer i EU-arbetet, och som beslutas av regeringen, bör tydligare ge uttryck för den bakomliggande politiska viljan. Det bör alltid tydligt framgå vilket förhandlingsresultat Sverige vill uppnå och vilka konkreta politiska intressen Sverige har att värna i förhandlingen. Dessa intressen bör i så liten utsträckning som möjligt formuleras som abstrakta principer och i så stor utsträckning som möjligt formuleras som konkreta resultat för svenskt samhällsliv. Instruktionerna bör ha karaktär av raminstruktioner, som ger den enskilde förhandlande tjänstemannen större utrymme att själv formulera konkreta förhandlingsinspel och talepunkter.

Förslag – Inrättandet av en samordnande funktion

- En samordnande funktion inrättas i Regeringskansliet, knuten till EU-kansliet i Statsrådsberedningen. Politiska tjänstemän involveras i högre utsträckning i de ärenden som anses vara prioriterade. Detta sker inom ramen för "team" där handläggare från myndigheter liksom såväl opolitiska som politiska tjänstemän i Regeringskansliet ingår.

Förslag – Svensk närvaro i EU-institutionerna

- Regeringen ger relevanta myndigheter i uppdrag att inrätta ett "mitt-i-karriären"-program för nationella experter i rådsarbetsgrupper och expertkommittéer. Även de möjligheter som kommissionens program Nationella experter under professionell utbildning (NEPT) innebär bör utnyttjas i högre grad. Regeringen bör ge relevanta myndigheter i uppdrag att nominera ett visst antal tjänstemän per år för tjänstgöring i kommissionen via NEPT.

Förslag - Forum för samhällsgemensam omvärldsbevakning gällande skogsfrågor

- Inrätta ett stående forum för samhällsgemensam omvärldsbevakning när det gäller skogsfrågorna. Detta forum bör utformas med förebild i det råd för skogsindustrins värdekedja som regeringen inrättat, men med en bredare krets av deltagare. Forumet bör vara knutet till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Förslag – Principer genomförande av EU-lagstiftning

- Regeringen tar fram principer för arbetet med implementering av EU-lagstiftning. Principerna bör bland annat omfatta användning av de möjligheter till regional anpassning av regelverk som medges och att implementering som går utöver de skyldigheter som följer av EU-lagstiftningen bör undvikas och alltid motiveras.
- Kopplingen mellan genomförandefas och förhandlingsfas stärks genom att organisera arbetet i arbetsgrupper som följer arbetet med ett direktiv genom hela processen, vilket också ökar möjligheterna till samordning och styrning.

WWF lämnar inga synpunkter på ovanstående EU förslag

Förslag – Levande skogar & ändringar Natur- och kulturmiljövärden

- Ändra preciseringen "Natur- och kulturmiljövärden i skogen är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns" till "Kulturmiljövärden i skogen värnas och en mångfald av kulturmiljöer bevaras, används och utvecklas".

WWF lämnar inga synpunkter på ovanstående EU förslag

Förslag – Miljökvalitetsmålet Begränsad miljöpåverkan

Förslag – Begränsad miljöpåverkan & avverkning och tillväxt

- Regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att följa upp och redovisa indikatorer som årligen följer avverkningsnivåer, tillväxt i levande träd samt naturlig avgång i syfte att snabbare än vad som kan utläsas i uppföljningen av LULUCF, följa trenden för skogens bidrag till att motverka klimatomställningen. Indikatorerna bör införas i Naturvårdsverkets *målmanual för miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan*.

WWF tillstyrker förutsatt att regeringen tillsätter resurser och att annan verksamhet inte blir lidande